

CHECKLIST INVASIEVE EXOTEN NATTE WERKZAAMHEDEN

BETREED BESMETTE GEBIEDEN ALLEEN INDIEN **STRIKT NOODZAKELIJK**.
IN ALLE GEVALLEN VAN TWIJFEL OVERLEG EERST MET **DESKUNDIGE!**

1. **ALGEMEEN**
 - ☐ Informeer of op de locatie invasieve exoten aanwezig zijn en wat dat betekent voor de werkzaamheden.
 - ☐ Lees deze checklist, vul in/check af en onderteken.
2. **VOORAFGAAND AAN WERKZAAMHEDEN**
 - ☐ Controleer of het te gebruiken materieel schoon is van exoten.
 - ☐ Indien nodig: reinig het materieel grondig.
3. **HANDELINGEN INDIEN GEEN INVASIEVE EXOTEN AANWEZIG**
 - ☐ Voorkom zo veel als mogelijk het ontstaan van een kale bodem en verwijderen van inheemse vegetatie op de oevers.
 - ☐ Bij twijfel, of onverwacht aanwezige exoten: schakel een deskundige in en ga verder onder 4.
4. **HANDELINGEN INDIEN WEL INVASIEVE EXOTEN AANWEZIG/RISICO OP INTRODUCTIE**
 - ☐ Bekijk de kaart en de veldmarkering van invasieve exoten in het werkterrein
 - ☐ Voorkom zo veel als mogelijk fysieke verstoring van exoten en het ontstaan van een kale bodem. Is dit niet mogelijk? Pas dan de werkzaamheden aan, overleg met de deskundige.
 - ☐ Plaats drijvers/afvangschermen om afdrijven van exoten te verhinderen.
 - ☐ Maak het besmette terrein na werkzaamheden, indien mogelijk, ongeschikt voor betreding.
5. **REINIGEN MATERIEEL OP VEILIGE LOCATIE**
 - ☐ Controleer en reinig gebruikt materieel.
6. **TRANSPORT**
 - ☐ Voer materiaal met exoten af naar een gespecialiseerde verwerker óf...
 - ☐ ...sla het op een veilige locatie op.
 - ☐ Vervoer bij werkzaamheden vrijgekomen materiaal afgedekt én waterdicht.
 - ☐ Controleer en reinig transportmaterieel indien nodig.
7. **AANVULLENDE MAATREGELEN**
 - ☐ Staak de werkzaamheden bij extreme weersomstandigheden; dichte mist, harde wind, hoosbui.

Naam: _____

Handtekening: _____

Functie: _____

Datum: _____

Invasieve exoten zijn planten- of diersoorten die niet in Nederland thuishoren. Door hun snelle vermeerdering en verspreiding vormen zij een bedreiging voor de Nederlandse natuur en economie. Om die reden is er een wetgeving tot stand gekomen waaraan moet worden voldaan. Dit werkprotocol helpt bij het veilig en hygiënisch uitvoeren van werkzaamheden om schade aan natuur en economie te voorkomen en te voldoen aan de wetgeving.

Meer informatie vindt u in het rapport 'Hygiënisch werken met invasieve exoten in de provincie Friesland'.

WATERGEBONDEN INVASIEVE EXOTEN

WERKPROTOCOL UITVOERDER OF (MEEWERKEND) VOORMAN

1 ALGEMEEN

- Zorg dat iedere betrokkene dit werkprotocol ter harte neemt.
- Overleg bij twijfel eerst met een deskundige.

2

VOORAFGAAND AAN WERKZAAMHEDEN

- Bepaal of er invasieve exoten aanwezig zijn die een risico vormen bij het uitvoeren van het project.
- Wanneer aanwezig: informeer en instrueer betrokkenen over deze risico's en hoe daarmee om te gaan.
- Beoordeel of de uit te voeren werkzaamheden tot nieuwe introducties van invasieve exoten kunnen leiden.
 - ① *Maak de herkomst van te gebruiken substraten en materieel inzichtelijk.*
 - ① *Is dit mogelijk besmet? Dan aanpassen of reinigen!*
- Betreed/bevaar besmette gebieden alleen indien strikt noodzakelijk en enkel met materieel en schoeisel dat achteraf zorgvuldig wordt gereinigd.

3

HANDELINGEN INDIEN GEEN INVASIEVE EXOTEN AANWEZIG/GEEN RISICO OP INTRODUCTIE

- Werk op reguliere manier uitvoeren.
- Voorkom zoveel mogelijk verstoring van het waterlichaam en de oevers.
 - ① *Vermijd het ontstaan van een kale bodem en/of het verwijderen van inheemse soorten.*
- Worden tijdens de werkzaamheden toch exoten aangetroffen, ga dan bij 4 verder.

4

HANDELINGEN INDIEN WEL INVASIEVE EXOTEN AANWEZIG/RISICO OP INTRODUCTIE

- Geef de aanwezigheid van de exoten in het waterlichaam en op de oevers weer op een kaart.
 - ① *Bij de aanwezigheid van aquatische invasieve exoten is aan te nemen dat het hele waterlichaam is besmet.*
- Markeer het deel met de exoten in het waterlichaam
- Indien mogelijk: voorkom fysieke verstoring van de invasieve exoot.
 - ① *Niet maaien, baggeren, vergraven, e.d.*
 - ① *Plaats afvangschermen/drijvers om afdrijven van exoten te verhinderen*
- Fysieke verstoring niet te voorkomen: voer de werkzaamheden separaat uit.
 - ① *Pas de werkvolgorde aan, scheidt de besmette delen eventueel af met drijvers*
 - ① *Werk bij voorkeur als laatste in het met exoten besmette deel.*

5

REINIGEN OP VEILIGE LOCATIE

- Voorkom verspreiding van exoten.
 - ① *Reinig materieel en schoeisel op een vooraf aangewezen locatie met water; bij voorkeur met een hogedrukreiniger en heet water.*
 - ① *Beschouw het gebruikte afvalwater als besmet met exoten.*

6

TRANSPORT EN VERWERKING

- Plaats besmet materiaal niet op een tijdelijke opslagplaats, zoals bijvoorbeeld een slootkant.
- Voorkom verspreiding, zorg voor een veilig transport.
 - ① *Dek materiaal af, vervoer vloestofdicht e.d.*
- Zorg voor een veilige locatie voor de verwerking van met exoten besmet materiaal ((erkend) verwerker, opslagdepot, etc.)
- Meld dat het materiaal besmet is met exoten en reinig na het storten het gebruikte materieel grondig.

7

AANVULLENDE MAATREGELEN

- Hef eventuele ontstane verstoring in het terrein op.
 - ① *Vermijd een kale bodem.*
 - ① *Introduceer inheemse vegetatie.*
- Voorkom snelle (her)introductie van exoten.
 - ① *Isoleer terreinen met exoten.*
 - ① *Weer de betreding door bezoekers, vee en dieren.*

Invasieve exoten zijn planten- of diersoorten die niet in Nederland thuishoren. Door hun snelle vermeerdering en verspreiding vormen zij een bedreiging voor de Nederlandse natuur en economie. Om die reden is er een wetgeving tot stand gekomen waaraan moet worden voldaan. Dit werkprotocol helpt bij het veilig en hygiënisch uitvoeren van werkzaamheden om schade aan natuur en economie te voorkomen en te voldoen aan de wetgeving.

Meer informatie vindt u in het rapport 'Hygiënisch werken met invasieve exoten in de provincie Friesland'.

WATERGEBONDEN INVASIEVE EXOTEN

WERKPROTOCOL
KRAANMACHINIST,
TREKKERCHAUFFEUR
EN GRONDWERKER

Invasieve exoten zijn planten- of diersoorten die niet in Nederland thuishoren. Door hun snelle vermeerdering en verspreiding vormen zij een bedreiging voor de Nederlandse natuur en economie. Om die reden is er een wetgeving tot stand gekomen waaraan moet worden voldaan. **Dit werkprotocol helpt bij het veilig en hygiënisch uitvoeren van werkzaamheden** om schade aan natuur en economie te voorkomen en te voldoen aan de wetgeving.

REINIGEN OP VEILIGE LOCATIE

- Voorkom verspreiding van exoten.
 - ⓘ *Reinig materieel en schoeisel op een vooraf aangewezen locatie met water; bij voorkeur met een hogedrukreiniger en heet water.*
 - ⓘ *Beschouw het gebruikte afvalwater als besmet met exoten.*

TRANSPORT EN VERWERKING

- Plaats besmet materiaal niet op een tijdelijke opslagplaats, zoals bijvoorbeeld een slootkant.
- Voorkom verspreiding, zorg voor een veilig transport.
 - ⓘ *Dek materiaal af, vervoer vloestofdicht e.d.*
- Zorg voor een veilige locatie voor de verwerking van met exoten besmet materiaal ((erkend) verwerker, opslagdepot, etc.)
- Meld dat het materiaal besmet is met exoten en reinig na het storten het gebruikte materieel grondig.

AANVULLENDE MAATREGELEN

- Hef eventuele ontstane verstoring in het terrein op.
 - ⓘ *Vermijd een kale bodem.*
 - ⓘ *Introduceer inheemse vegetatie.*
- Voorkom snelle (her)introductie van exoten.
 - ⓘ *Isoleer terreinen met exoten.*
 - ⓘ *Weer de betreding door bezoekers, vee en dieren.*

Meer informatie over exoten? Download 'Hygiënisch werken met invasieve exoten in de provincie Friesland'!

**HERKEN
DE EXOOT**

Watercrassula
Crassula helmsii

Grote waternavel
Hydrocotyle ranunculoides

Waterteunisbloem
Ludwigia grandiflora

Hierboven zijn drie watergebonden exoten
uitgelicht. Meer weten over deze planten? Of
nieuwsgierig naar de andere soorten? Ga
naar de website 'Exoten in Fryslân'.

